

Vlaams
Parlement

ingediend op **638** (2020-2021) – Nr. 4
4 mei 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Steven Coenegrachts

over het voorstel van decreet

van Tom De Meester en Jos D'Haese

tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009,
wat de installatie van digitale meters betreft

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Björn Rzoska, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Chris Steenwegen;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 638** (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Advies van de Raad van State
– Nr. 3: Amendement

INHOUD

1. Bespreking op 3 maart 2021	4
1.1. Toelichting	4
1.2. Bespreking	5
2. Voortzetting van de bespreking op 28 april 2021.....	6
2.1. Toelichting	6
2.2. Bespreking	7
2.3. Stemming	13

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie besprak op woensdag 3 maart en woensdag 28 april 2021 het voorstel van decreet van Tom De Meester en Jos D'Haese tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de installatie van digitale meters betreft (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 638/1). Op 3 maart 2021 vond een toelichting en een eerste bespreking van het voorstel van decreet plaats waarbij overeengekomen werd het voorstel van decreet voor advies aan de Raad van State voor te leggen. Het Vlaams Parlement ontving het advies van de Raad van State op 7 april 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 638/2). Als antwoord op dat advies werd door de indieners van het voorstel van decreet een amendement ingediend (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 638/3). Na de bespreking van dit voorstel van decreet op 28 april 2021 volgde de bespreking van een voorstel van decreet van de meerderheid dat ook betrekking heeft op de installatie van de digitale meters. Daarover werd een afzonderlijk verslag uitgebracht (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 655/4).

(Deze vergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

1. Bespreking op 3 maart 2021

1.1. Toelichting

Tom De Meester acht het overbodig te herhalen hoe hard de Vlaamse Regering geblunderd heeft in het dossier van de digitale meter. Honderdduizenden Vlamingen zijn het slachtoffer van haar gebroken beloftes. Tienduizenden daarvan hebben de minister ondertussen officieel in gebreke gesteld en overwogen gerechtelijke stappen. De spreker is zelf een initiatiefnemer van een dergelijke ingebrekestelling. Aan Bruno Tobbacq antwoordt hij dat hij geen schadevergoeding zal afgeven aan zijn partij, omdat hij er geen krijgt aangezien hij geen zonnepanelen heeft. Hij heeft het initiatief genomen omdat zijn rechtvaardigheidsgevoel opspeelde en hij voor de werkende gezinnen wil opkomen. Niet alle politici nemen initiatief omdat ze er persoonlijk beter van worden.

Het rendement van een zonnepaneelinstallatie lijkt door het arrest van het Grondwettelijk Hof veel lager uit te vallen dan de Vlaamse Regering plechtig beloofd had. Veel mensen zitten in zak en as. Tot op het laatste moment heeft Fluvius mensen verplicht de digitale meter te installeren. Om tot een massale uitrol van slimme meters te komen, is het zaak ze aantrekkelijk te maken, onder meer met een correcte vergoeding aan de prosumenten. De regering moet stoppen met de digitale meter op te dringen en zo elk draagvlak voor groene energie te ondermijnen.

In dit voorstel van decreet wordt de verplichte installatie van digitale meters geschrapt. Een ander aspect is dat wie al een digitale meter heeft de kans krijgt om over te schakelen naar een terugdraaiende teller. Niet lang na de aankondiging van dit voorstel van decreet, schorste de minister de verplichte installatie al tijdelijk tot april 2021. Ondertussen mogen mensen al tot 2025 wachten. Terloops toont het lid zich verbaasd over hoe efficiënt het is om een voorstel van decreet in te dienen: een week na de indiening is de facto de helft ervan al ingewilligd.

Er rest evenwel nog een dubbel probleem. Vooreerst is er een probleem met de datum. Waarom uitstel geven tot de arbitrair bepaalde datum van 2025? Waarom mensen niet de vrije keuze blijven geven? Het tweede probleem betreft de mensen die al een slimme meter hebben. Wat gebeurt er met hen? In zijn voorstel van decreet krijgen die mensen opnieuw de keuzevrijheid. Na te zijn bedrogen en voorgelogen, is dat het minste wat de decreetgever kan doen. De uitrol van de slimme meters zal er alleen komen als mensen het een billijk systeem vinden. Als de Vlaamse Regering daar een prioriteit van maakt, blijft het mogelijk de Europese doelstellingen te halen.

1.2. Bespreking

Keuzevrijheid voor de elektriciteitsmeter klinkt *Sam Van Rooy* als muziek in de oren. Vlaams Belang heeft die verplichting altijd een slecht idee gevonden en zal zich achter dit voorstel van decreet scharen. Hij vraagt enkel waarom de indieners 31 december 2023 als einddatum vooropstellen waarop de netgebruikers die al een digitale meter hebben opnieuw kunnen overschakelen naar een analoge meter.

Andries Gryffroy wijst erop dat de voorstellen van de regering over dit onderwerp voor advies naar de Raad van State en de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) gestuurd zijn. Hij stelt voor hetzelfde te doen met dit voorstel van decreet.

Bruno Tobback wijst *Tom De Meester* erop dat hij geen zonnepanelen heeft, en ook geen digitale meter. Hij is evenwel ook voorstander van een faire behandeling van mensen aan wie beloftes gedaan zijn. Het is zaak een werkwijze te zoeken die omvattend, verstandig en houdbaar is en loze beloftes zoals bijvoorbeeld de vervanging van nieuwe meters door oude te vermijden. Populistische beloftes hebben in dit dossier al meer dan genoeg schade aangericht. Hij vindt het een goed idee om over dit voorstel van decreet het advies van de Raad van State te vragen om het te kunnen afwegen tegen de voorstellen van de regering. Hij wil ze vergelijken en zien welke voorstellen houdbare beloftes inhouden en welke blaasjes wijsmaken. Vooruit is trouwens altijd voorstander geweest van een tragere uitrol van de digitale meter en de vrijwillige installatie ervan.

Johan Danen denkt dat alle commissieleden al nagedacht hebben over dit netelige dossier. Als er eenvoudige oplossingen bestonden, waren die al lang geformuleerd. Tijdens de behandeling van het initiële decreet over de digitale meters heeft Groen een amendement voor de vrijwillige installatie ingediend (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1654/4). Voor de spreker was het gemakkelijk geweest om dat amendement nu als voorstel van decreet in te dienen. Hij vermoedt evenwel dat het voorstel van decreet van de indieners de juridische toets niet zal doorstaan, hoewel hij het tegendeel hoopt. Ook hij wil dus advies van de Raad van State en vraagt de indieners van de PVDA dat te steunen. Als de Raad van State geen bezwaren uit of eventueel enkele aanpassingen voorstelt, zal hij de eerste zijn om dit voorstel van decreet goed te keuren. Hij wil vermijden mensen blij te maken met een dode mus.

Robrecht Bothuyne is blij dat *Bruno Tobback* en *Johan Danen* zich aansluiten bij het voorstel van de meerderheid om het advies van de Raad van State te vragen. Dit dossier heeft juridisch robuuste oplossingen nodig om ook op lange termijn zekerheid te bieden. Het is goed dat de regeringsvoorstellen ook aan dat advies onderworpen worden.

Tom De Meester vindt het opmerkelijk hoe de meerderheidspartijen plots fan zijn van de Raad van State. Hij heeft geen probleem met een advies van de Raad van State maar wel met de framing van zijn voorstel van decreet. Hij heeft de indruk dat *Andries Gryffroy* vooral voor advies pleit om vandaag het debat niet te moeten voeren. Dat komt omdat de N-VA in een lastig parket zit en schrik heeft van dat debat. Van *Bruno Tobback* die het voorstel van decreet afdoet als populistisch en de mensen blaasjes wijsmaken, had hij een andere houding verwacht. Eens was *Bruno Tobback* voorstander van de keuzevrijheid. De vervanging van honderdduizend slimme meters door een analoge lijkt de spreker niet onoverkomelijk. Daarmee wordt trouwens de discriminatie opgeheven tussen wie weigerde toen *Fluvius* langskwam en wie de deur opendeed. Op de vraag van *Sam Van Rooy* antwoordt hij dat 31 december 2023 conform de Europese richtlijn de einddatum is om nog analoge meters aan te bieden.

Bruno Tobback beaamt dat zijn partij altijd voor de keuzevrijheid bij de installatie van een digitale meter geweest is. Hij is dan ook tevreden dat de regering die keuzevrijheid voor een hele tijd opnieuw invoert, minstens voor eigenaars van zonnepanelen. De honderdduizend mensen die al een digitale meter hebben, zijn inderdaad in een aantal gevallen de pineut van hun geloof in de beloftes van de Vlaamse Regering. Zij moeten door die regering correct gecompenseerd worden. Het is logischer om correct te compenseren dan een wachtlijst te maken voor het opnieuw vervangen van een pas geplaatste meter die over enkele jaren alweer moet vervangen worden, met het risico dat er dan opnieuw mensen zullen proberen om de installatie te voorkomen. Beloven dat de meters vervangen worden door analoge lijkt hem dus een even loze belofte dan die van Bart Tommelein en anderen in de vorige regeerperiode. De Vlaamse Regering moet een faire compensatieregeling vinden die op juridisch en rechtvaardigheidsvlak de toets doorstaat. Wanneer hij de adviezen van de Raad van State heeft, kan hij dat beoordelen. Hij is altijd voor dergelijke adviezen geweest, ware er naar geluisterd dan was deze miserie vermeden. Hij stelt voor consequent advies aan te vragen, ook nu, en ongeacht van wie het voorstel is.

Sam Van Rooy vindt het vreemd hoeveel woorden Bruno Tobback nodig heeft om een simpel principe van keuzevrijheid voor de burgers af te kraken. Dit voorstel van decreet normaliseert een perverse situatie. Dit debat bewijst hoezeer de Vlaamse democratie is aangetast door de juridisering van de samenleving. Mensen hebben daardoor terecht het gevoel dat ze geen greep meer hebben op de beslissingen, regels en wetten. Daarnaast wordt hun keuzevrijheid door de EU-isering beperkt, in dit dossier tot 31 december 2023. Eigenlijk zou Vlaanderen die regels en wetten zelf moeten kunnen bepalen, los van de Europese bemoeizucht.

Andries Gryffroy denkt dat het ook voor de PVDA goed is geen beloftes te doen die niet houdbaar zijn. Ze zou de adviesvraag moeten toejuichen en het eigenlijk zelf moeten hebben voorgesteld.

Voor *Johan Danen* is de hamvraag hoe mensen correct te compenseren, vooral zij die het zwaarst getroffen zijn. Dat is vooral de verantwoordelijkheid van de regering. De loutere herinstallatie van analoge meters lost de zaak niet op. De digitale meter kan ook terugdraaien, alleen mag hij dat niet. Als de Raad van State geen graten ziet in het voorstel van decreet, zal ook hij het steunen.

Tom De Meester vraagt zijn voorstel van decreet niet te herleiden tot de loutere vervanging van de slimme meter. Het eerste onderdeel betreft de keuzevrijheid voor wie nog geen digitale meter heeft en dat voor altijd. Mensen moeten met positieve maatregelen overgehaald worden om een digitale meter te plaatsen, in plaats van hem opgedrongen te krijgen. Dat is een fundamentele koerswijziging in het beleid en de essentie van het voorstel van decreet.

De *voorzitter* stelt vast dat er een ruime meerderheid is die het inwinnen van het advies van de Raad van State steunt en zal het verzoek aan de voorzitter van het parlement bezorgen.

2. Voortzetting van de bespreking op 28 april 2021

2.1. Toelichting

Tom De Meester stelt dat dit voorstel van decreet een oplossing biedt voor alle mensen met zonnepanelen die het voordeel van de terugdraaiende teller kwijt zijn door het wanbeleid van de Vlaamse Regering. Dit voorstel van decreet zorgt ervoor dat de installatie van een digitale meter niet langer verplicht is. Voor mensen bij wie er al een digitale meter geïnstalleerd werd, wordt het nu mogelijk om terug te keren naar een analoge meter. Het lid meent dat dit voor de vele duizenden gedupeerden in het zonnepanelendebacle veruit de beste oplossing is. De woede bij de

mensen is enorm groot. Deze week hebben eigenaars van zonnepanelen actie gevoerd bij Fluvijs en aan het Vlaams Parlement om een oplossing te eisen en een correcte vergoeding te vragen voor de schade die ze geleden hebben door het wanbeleid van de regering. Ze kunnen daarbij op de steun van de PVDA blijven rekenen.

Na de toelichting van het voorstel van decreet heeft de commissie beslist om een advies te vragen aan de Raad van State. De Raad van State was overwegend positief, behalve over één punt waarop Tom De Meester dadelijk terugkomt. De Raad van State bevestigt dat een terugdraaiende teller perfect mogelijk is. Er is geen probleem met de federale bevoegdheden omdat de minderopbrengsten van de Federale Regering niet te wijten zijn aan een beleidskeuze, maar aan de intrinsieke eigenschappen van een analoge meter. Dat was altijd al het standpunt van de PVDA. Dit wordt nu bevestigd door de Raad van State. Tom De Meester citeert de Raad van State: "Bijgevolg kan worden aangenomen dat de voorgestelde regeling bestaanbaar is met de bevoegdheidsverdelende regels en dat ze de uitoefening van de bevoegdheden van de federale overheid niet onmogelijk of overdreven moeilijk maakt."

De Raad van State is minder positief over de verenigbaarheid van dit voorstel van decreet met richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit. Uit bijlage II vloeit voort dat Vlaanderen een uitrol van 80 procent digitale meters moet bewerkstelligen tegen 2024. De Raad van State geeft aan dat dit voorstel van decreet die verplichting in het gedrang dreigt te brengen. De indieners zijn er – in tegenstelling tot de Raad van State – wel van overtuigd dat de uitrol van 80 procent digitale meters mogelijk is met de goedkeuring van dit voorstel van decreet. Als de Vlaamse Regering ervoor zorgt dat de installatie van een digitale meter voldoende voordelig is voor eigenaars van zonnepanelen, zal de uitrol snel gaan en moet die installatie niet verplicht worden.

De Raad van State schrijft op het einde van zijn advies dat als die verplichting wordt geschraapt, het aannemelijk is dat niet veel mensen vrijwillig digitale meters zullen plaatsen. Dan komt het objectief van een uitrol van 80 procent digitale meters in het gedrang. De Raad van State ziet hier geen wettelijk bezwaar, maar gelooft niet dat het goedkomt met die vrijwillige aanpak. Eigenlijk hecht de Raad van State daarmee geen geloof aan de daadkracht van de Vlaamse Regering om die slimme meters aantrekkelijk te maken en mensen voldoende te motiveren. Tom De Meester kan daar inkomen. Op dat vlak heeft het lid ook weinig vertrouwen in de Vlaamse Regering.

Om aan die opmerking tegemoet te komen, hebben de indieners van het voorstel van decreet ook een amendement ingediend (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 638/3). Dat amendement voert een artikel 3 in dat als volgt luidt: "De Vlaamse Regering creëert binnen haar eigen bevoegdheden een kader dat het behalen van de door de Europese unie opgelegde doelstellingen voor de uitrol van digitale meters waarborgt en gaat hierover proactief in overleg met andere relevante bevoegdheidsniveaus." Met dit amendement wil Tom De Meester decretaal vastleggen dat de Vlaamse Regering alles in het werk moet stellen om die doelstelling van een uitrol van 80 procent wel degelijk op tijd te behalen.

Voor de PVDA is dit voorstel van decreet met het amendement klaar om goedgekeurd te worden door de commissie. Men voelt zich gesterkt door het advies van de Raad van State. Het lid hoopt dat de andere commissieleden dit voorstel van decreet enthousiast zullen steunen.

2.2. Bespreking

Andries Gryffroy tempert meteen het enthousiasme van Tom De Meester. Hij stelt dat de Raad van State niet schrijft dat een terugdraaiende teller kan. De Raad van State stelt dat de terugdraaiende teller geen probleem is als het gaat over

de Ferrarismeter. Dat is een heel duidelijke nuance die letterlijk staat in deel 3.2.2 van het advies van de Raad van State: "Dat is evenwel niet aan de voorgestelde regeling te wijten, maar aan de voormelde intrinsieke eigenschappen van de Ferrarismeter die, in tegenstelling tot de digitale meter, het niet mogelijk maken om beide energiestromen (afname en injectie) afzonderlijk te registreren. Het gaat met andere woorden om een feitelijke toestand die niet aan de voorgestelde regeling kan worden verweten." Andries Gryffroy vindt dat deze nuance duidelijk vermeld moet worden. Want theoretisch kan een digitale meter ook terugdraaien door een verrekening van de plussen en de minnen. Hier gaat het wel degelijk over het feit dat een Ferrarismeter dit intrinsiek niet kan berekenen en dus enkel terugdraaiend kan zijn.

Als tweede punt haalt Andries Gryffroy aan dat de indieners in het amendement aangeven dat die vrijwilligheid voor de installatie van digitale meters niet goed lukt. Dat stelt ook de Raad van State. Maar de indieners geven zelf niet aan hoe men het enthousiasme bij de mensen om massaal over te stappen, zal verhogen. Het enige wat de indieners bepalen is dat de Vlaamse Regering binnen haar bevoegdheden alles in het werk moet stellen om die doelstelling van 80 procent tegen 2024 te halen. Andries Gryffroy begrijpt niet hoe men vrijwilligheid kan promoten en tegelijk een negatieve sfeer kan creëren rond alles wat met een digitale meter te maken heeft. Het amendement bepaalt dat de Vlaamse Regering dit moet doen in overleg met andere relevante bevoegdheidsniveaus, zonder verder te specificeren welke dat zijn. De spreker stelt dat enkel Vlaanderen in zijn ogen bevoegd is.

Volgens Andries Gryffroy is de conclusie van de Raad van State in punt 4.4 dan ook heel duidelijk: "Gelet hierop kan het voorstel geen doorgang vinden." Bij de beoordeling van het voorstel van decreet van de meerderheid (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 655/2) heeft de Raad van State net het omgekeerde gesteld. Omdat hij ervan overtuigd was dat de door de PVDA voorgestelde regeling niet haalbaar was, heeft hij erop aangedrongen het advies van de Raad van State te vragen.

Robrecht Bothuyne is blij met het advies van de Raad van State. Hij was ook blij met de toelichting door Tom De Meester. Hij ziet daarin geen oplossing voor de opmerkingen van de Raad van State. De spreker vindt het amusant om de indieners de Vlaamse Regering te horen beschuldigen van wanbeleid, terwijl de Raad van State volgens hem net heel duidelijk aangeeft dat het voorstel van de PVDA wanbeleid is. Het zou de doelstelling voor de installatie van de digitale meters onmogelijk maken. Het zou leiden tot wanbeleid met betrekking tot onze energiemarkt en ons energiesysteem. De enige oplossing waarmee de indieners komen, is het doorschuiven van het probleem naar de Vlaamse Regering. Die moet een kader creëren waarin alle problemen die de PVDA hier veroorzaakt, opgelost worden. CD&V zal dit voorstel van decreet en het ingediende amendement niet steunen.

Bruno Tobback vindt dit een heel eigenaardig debat. Andries Gryffroy verwijt iemand een negatieve sfeer te creëren rond de digitale meter en Robrecht Bothuyne is niet akkoord met het voorstel omdat het neerkomt op wanbeleid. Volgens Bruno Tobback is het echter de Vlaamse Regering die gezorgd heeft voor een negatieve sfeer. Het zijn deze meerderheidspartijen die gedurende twee legislaturen zaken hebben beloofd die ze niet konden waarmaken. Daardoor werden mensen misleid. Volgens het lid is daar geen ander woord voor dan wanbeleid. Hij vindt beide sprekers slecht geplaatst om verwijten te maken aan een partij die voorstellen indient om het probleem op te lossen. In eerste instantie gaat zijn sympathie naar de intenties van het voorstel van decreet van Tom De Meester en Jos D'Haese.

Bruno Tobback vindt ook dat de Vlaamse Regering duidelijk, coherent en correct moet zijn ten aanzien van iedereen die zij probeert partij te maken in het Vlaamse energiebeleid. Dat heeft deze meerderheid in deze en vorige legislatuur niet gedaan. Dat doet ze volgens hem ook niet met de compensaties die zijn voorgesteld.

Dat blijkt uit de acties die worden gevoerd. Dat blijkt uit simpele berekeningen van vooral mensen die het verst zijn meegegaan in de ambities van de Vlaamse Regering door over te schakelen naar een systeem met zonnepanelen én warmtepompen en met maximale elektrificatie. Die zijn nu grotendeels de dupe. Voor hen geeft de compensatieregeling het minst voldoening. Het lid vindt dat jammer. Hij acht alle pogingen om dat bij te sturen en de geloofwaardigheid van de overheid te herstellen, nuttig en nodig.

Dit wil echter niet zeggen dat Bruno Tobback en Vooruit het voorstel van decreet van Tom De Meester en Jos D'Haese zullen steunen. Want ook dat voorstel van decreet is volgens hem in hetzelfde bedje ziek door zaken te beloven die men niet kan waarmaken. Men zet mensen mee op het verkeerde pad. Het is immers onzinnig dat men enerzijds zegt een voorstander te zijn van de digitale meters en aan geeft een uitrol van 80 procent te willen bereiken en dat men het anderzijds mogelijk maakt dat mensen hun digitale meter kunnen inruilen voor een analoge. De spreker vindt dat een vorm van jobotheid waar niemand mee geholpen is. Dat compenseert ook de mensen niet voor de huidige periode voor het verlies van de digitale teller. De indieners beloven dingen die mensen graag willen horen maar die ze niet kunnen waarmaken. Het staat mensen vrij om dat te geloven maar Bruno Tobback wil zo niet aan politiek doen.

Omdat de Vooruitfractie de intentie mee onderschrijft maar de oplossingen niet gelooft, zal de fractie zich bij de stemming over dit voorstel van decreet onthouden. Bruno Tobback wil met iedereen samenwerken aan een echte oplossing voor al wie op aanzetten van de Vlaamse Regering is meegegaan in een investeringsverhaal, waarbij sommigen achteraf het deksel op de neus hebben gekregen. Volgens het lid voelen zij zich met recht en reden gerold door het beleid. Ze zijn terecht kwaad. Daar moeten echte oplossingen voor komen. Maar dit voorstel van decreet biedt geen echte oplossing.

De Vlaamse meerderheidspartijen van de vorige regering en die daarvoor hebben allemaal de intentie gehad om hernieuwbare energie te versterken, stelt *Willem-Frederik Schiltz*. Ook de partij van Bruno Tobback. Alleen is het behoorlijk complex geworden. De kosten begonnen de pan uit te swingen. Er moest ingegrepen worden. De afgelopen jaren heeft de minister van Energie vooral geprobeerd om dat complex kluwen te ontwarren en een duidelijk en stabiel kader te creëren. Volgens Willem-Frederik Schiltz heeft ook Open Vld daarin gefaald. Het Grondwettelijk Hof heeft de regeling van de terugdraaiende teller in het decreet van 26 april 2019 tot wijziging van het Energiedecreet vernietigd. Het lid beklaagt de mensen die daarvoor momenteel hun investeringszekerheid op de helling zien komen. Maar hij beklaagt nog meer de burgers die in een land moeten leven waar een overheid niets doet en alleen maar naar de rechtbank kijkt. Willem-Frederik Schiltz stelt dat de meerderheid heeft geprobeerd om al die bezorgdheden te beantwoorden en stabiliteit te bieden in het tarief toen er zich met de komst van de digitale meter een van de belangrijkste transities in het energielandschap voltrok. Wie zegt dat hij digitale meter moet en zal tegenhouden, maakt de mensen iets wijs. De digitale meter moet het energielandschap eerlijker, fairder, groener en betaalbaarder maken. Tom De Meester roept dat de digitale meter eruit moet, dat de mensen Fluvius moeten bellen om opnieuw een Ferrarimeter te komen installeren enzovoort. Willem-Frederik Schiltz stelt vast dat de Raad van State zegt dat dat niet wettig is.

De Vlaamse meerderheid probeert oplossingen te zoeken. Met het voorstel van decreet van de meerderheid wordt de prioritaire uitrol bij zonnepaneeleigenaars opgeheven en een rationele en kostenefficiënte installatie voorzien. Er komt nog een regeling met premies voor wie heeft geïnvesteerd in warmtepompen. Men is volop aan het remediëren wat is fout gegaan. Het lid krijgt heel wat mails van mensen. Hij beantwoordt die allemaal en begrijpt hun boosheid. Maar er zijn ook

mensen die geen zonnepanelen hebben. Ook voor hen moet het energielandschap er in de toekomst beter uitzien.

Het lid stelt dat er in het amendement sprake is van een potestatieve voorwaarde zoals dat in het juridisch jargon heet, een soort van cirkelredenering. De Raad van State zegt dat het voorstel van decreet indruist tegen een Europese doelstelling. De indieners stellen dan in het amendement dat de Vlaamse overheid die doelstelling moet nakomen. Willem-Frederik Schiltz stelt dat de meerderheid niet de luxe heeft om dergelijke algemeenheden te lanceren. Zij moet concrete oplossingen aanbieden.

Hoe gaat men die 80 procent realiseren? Men kan zorgen voor een systeem dat zo aantrekkelijk is dat iedereen een digitale meter wil. Dan moet men het niet verplichten. Dat is een logica die Willem-Frederik Schiltz kan begrijpen. Maar volgens hem ligt die bevoegdheid bij de regulator. Men heeft de regulator gevraagd om bij de nieuwe tariefformules met onder meer het capaciteitstarief de digitale meter aantrekkelijk te maken. Dat is helaas niet gebeurd.

Willem-Frederik Schiltz stelt vast dat men de digitale meter nodig heeft. Dat zegt ongeveer iedereen die met het energiebeleid bezig is. Daarnaast is er een stabiel en betrouwbaar investeringskader nodig. Dat kader heeft een deuk gekregen, maar dat wordt volgens hem vandaag geremedieerd met heel concrete oplossingen om de investeringsverwachtingen zo veel mogelijk te honoreren en ondertussen ook een verdere transitie voor te bereiden. Maar het zal volgens het lid voor velen nog te weinig zijn. Hij beklemtoont met de hand op het hart dat hij zich nog nooit zo sterk heeft geëngageerd om bij te dragen aan de remediëring van een heel complexe situatie waar verschillende politici met de beste bedoelingen een kluwen hebben gecreëerd. Dat moet dringend ontrafeld worden om de burger een helder en transparant kader te bieden. In deze is het volgens de spreker dus eerder 'tous ensemble' dan allemaal tegen elkaar.

Johan Danen heeft het voorstel van decreet van de PVDA-fractie met aandacht gelezen en daarover met enkele mensen overlegd. De intenties zijn nobel. De spreker verwijst nog eens naar het hierboven vermelde amendement dat de Groenfractie in 2019 heeft ingediend met ongeveer dezelfde bedoeling, om de digitale meter vrijwillig te maken en zodanig interessant dat mensen er automatisch voor zouden kiezen. Het probleem is dat ondertussen heel veel mensen de digitale meter opgedrongen hebben gekregen. De trein is vertrokken en Johan Danen vraagt zich af of men die trein nog kan stoppen. Uit het advies van de Raad van State blijkt dat zij toch bezwaren hebben. Ook de regeling van de regering was juridisch onvoldoende robuust. Het lid betreurt dat heel erg. Maar men moet vermijden om nu zaken te beloven die dan achteraf vernietigd worden. Er is een robuust en toekomstbestendig energiebeleid nodig. Dat is er niet. Dat is natuurlijk niet de verantwoordelijkheid van de PVDA, maar wel van de regering. Johan Danen is gecharmeerd door het voorstel van decreet. Het is interessant dat er inspanningen gedaan worden om te remediëren. Maar als de remediëring niet juridisch robuust is, dan kan hij er niet in meegaan. Daarom zal de Groenfractie zich onthouden. Maar Groen zal ook inspanningen blijven doen om oplossingen te zoeken voor de getroffen.

Leo Pieters stelt dat het beleid er een serieuze janboel van heeft gemaakt. Vlaams Belang is altijd voorstander geweest van een vrijwillige installatie van de digitale meter. Hij stelt vast dat zonnepaneeleigenaars in het voorstel van de meerderheid niet meer met voorrang een digitale meter krijgen terwijl men voordien net bij deze mensen de digitale meter eerst wou installeren. Het voorstel van de PVDA lijkt voor hem de meest voor de hand liggende remediëring. Hiermee kunnen mensen vrijwillig kiezen om even een stapje terug te zetten naar de analoge meter. De uitrol van de digitale meter bij niet-zonnepaneeleigenaars kan wel nog voortgezet

worden. Vlaams Belang wil het voordeel van de twijfel geven aan het voorstel van de PVDA en zal het steunen.

Tom De Meester begrijpt het punt van Andries Gryffroy niet. De PVDA vraagt in het voorstel van decreet dat mensen het recht krijgen om een echte terugdraaiende teller, dus een Ferrarismeter, te installeren. Dat een virtueel terugdraaiende teller niet kan, was al duidelijk. Dat was net de regeling van de meerderheid die door het Grondwettelijk Hof werd vernietigd.

De spreker vindt het opmerkelijk dat Andries Gryffroy verwijt dat ze niet uitleggen hoe ze die digitale meter aantrekkelijk willen maken. Dat is net het werk van de minister. Het lid wil daar gerust bij helpen. Maar dan heeft hij een mandaat van de regering nodig. Want wat er moet gebeuren, is dat de Vlaamse Regering binnen het kader van de vrijwilligheid en aantrekkelijkheid een concrete oplossing uitwerkt en bespreekt met andere instanties zoals de VREG.

Tom De Meester vindt het heel eigenaardig dat de indieners wanbeleid verweten wordt. Zij hebben niet die kaduke regeling ingevoerd die door het Grondwettelijk Hof werd vernietigd en waardoor duizenden mensen voor duizenden euro's gedupeerd zijn. Die regeling werd door de meerderheid ingevoerd. Het wanbeleid ligt bij hen en bij de Vlaamse Regering die voor dit zonnepanelendebacle hebben gezorgd.

Dit voorstel van decreet is volgens hem heel duidelijk en coherent. Hij herhaalt dat het mensen het recht geeft om te kiezen voor een terugdraaiende teller. Dat wordt gesteund door de Raad van State. Om de doelstelling van een uitrol van 80 procent te halen, moet het beleid een financieel aantrekkelijk systeem voor de slimme meter uitwerken. Mensen kiezen nu niet vrijwillig voor de digitale teller omdat het een financieel nadelig systeem is.

Willem-Frederik Schiltz is verbaasd dat Tom De Meester stelt dat het niet aan hem is om minister te spelen. Wie een voorstel van decreet indient, moet ook met concrete oplossingen komen. De meerderheid heeft geprobeerd om haar verantwoordelijkheid te nemen. Men kan van mening verschillen over de vraag of dat proces goed is verlopen, of er genoeg adviezen zijn gevraagd enzovoort. Misschien werd er een fout gemaakt. Maar het is nu de plicht om eraan te remediëren. Dat doet de meerderheid ook met haar voorstel van decreet. Hij ziet die oplossingen niet in het voorstel van de PVDA. Hij ziet alleen dat de Raad van State zegt dat er iets moet gebeuren. Daarom dienen Tom De Meester en Jos D'Haese een amendement in waarin staat dat de Vlaamse Regering moet zorgen dat dat 'iets' gebeurt. Volgens het lid komt het erop neer dat Tom De Meester de man van de Ferrarismeter wil zijn.

Willem-Frederik Schiltz wil zelf kunnen zeggen dat hij de man is die vecht voor een rechtvaardiger en schoner energiebeleid. Hij vecht voor de mensen. Hij wil dat zijn zoon later in een land leeft waar het energiesysteem mogelijkheden biedt, waar de transitie naar groene energie is ingezet op een heldere, rechtvaardige en transparante manier.

Het lid wil niet vervallen in goedkope voorstellen. Volgens hem klinkt dat vandaag aantrekkelijk. Mensen hebben een verwachtingspatroon gekregen op basis van de Ferrarismeter. De meerderheid heeft een regeling gezocht die dat comfort biedt, maar dan met een digitale meter om de transitie op een zachte manier in te zetten. Dat is mislukt. Het lid heeft al tig keer gezegd dat hij zich daarvoor excuseert en dat hij er alles aan doet om dat recht te zetten. Maar hij wil zich niet excuseren omdat hij heeft meegewerkt aan een regeling die rechtvaardig was. In een rechtsstaat kan een rechtbank een regeling vernietigen. Het is dan de taak van de politici om dat te remediëren. De meerderheid zal met concrete voorstellen komen om een echte oplossing te bieden, die voor zoveel mogelijk mensen voldoende en rechtvaardig zal zijn.

Willem-Frederik Schiltz dankt de indieners omdat ze een voorstel hebben willen lanceren. Als de Raad van State dat negatief beoordeelt, moeten ze ook de nederigheid hebben om toe te geven dat het anders moet. Als de indieners constructieve voorstellen hebben om de zaak te remediëren zoals in het voorstel van decreet van de meerderheid, dan wil hij daar met een open blik naar kijken.

Robrecht Bothuyne apprecieert dat Tom De Meester mee een oplossing zoekt voor een probleem dat vele duizenden mensen treft. De Raad van State maakt echter zwart op wit duidelijk dat de oplossing van de indieners geen rechtszekerheid biedt en eerder nieuwe problemen zal creëren, zowel voor de energiemarkt als voor de Vlaamse Regering. Een amendement dat louter stelt dat de Vlaamse Regering het maar moet oplossen, is niet realistisch en haalbaar. De poging van de indieners is verdienstelijk, maar niet geslaagd.

Tom De Meester wil nog een laatste keer enkele zaken scherpstellen. De meerderheid doet alsof de PVDA niets heeft gedaan met de kritiek van de Raad van State, maar het amendement dat werd ingediend, is precies een antwoord op die kritiek.

De indieners willen met dit voorstel van decreet het beleid met betrekking tot de invoering van slimme meters van koers doen veranderen. Dat is een legitiem objectief. De PVDA kiest voor vrijwilligheid en voor een financieel voordelige aanpak, in tegenstelling tot de aanpak van de meerderheid, die volgens hem gebaseerd is op dwang en een financieel nadelige regeling. Dat zijn twee tegenovergestelde visies.

Het voorstel van decreet wil inderdaad een kader opleggen. Dat is het recht van de wetgevende macht. Om bevoegdheidsredenen is dat niet in detail uitgewerkt. Dat kader zal men hoe dan ook samen met de regulator moeten uitwerken. Tom De Meester stelt dat men hem vraagt om in de plaats van de regulator te treden en decretaal op te leggen hoe de regeling er moet uitzien. Maar dan zou hij exact dezelfde fout maken als de meerderheid. Hij zou de bevoegdheden overschrijden en dit decreet zou onmiddellijk door het Grondwettelijk Hof vernietigd worden. Het lid past daarvoor. Hij houdt zich strikt aan de wettelijke bevoegdheidsverdeling.

Willem-Frederik Schiltz benadrukt dat het Grondwettelijk Hof de regeling heeft verworpen op basis van de bevoegdheidsverdeling inzake fiscaliteit. Dat ging niet over de bevoegdheid van de regulator. Niemand vraagt dat de indieners het werk van de regulator doen, maar wie een voorstel van decreet indient omdat hij iets wil veranderen, moet ook zeggen hoe hij dat gaat doen.

De indieners vragen aan de Vlaamse Regering om een regeling uit te werken die de digitale meter aantrekkelijk maakt. Maar dat is niet de bevoegdheid van de Vlaamse Regering. Hij verwijt Tom De Meester dus niet dat hij een initiatief neemt. Hij verwijt hem ook niet dat niet alles van naaldje tot draadje is dichtgetimmerd in het voorstel van decreet. Hij verwijt de indieners wel dat ze er zich met het amendement wel heel makkelijk van afmaken en dat ze exact doen wat ze anderen verwijten.

Tom De Meester stelt dat het duidelijk is dat de commissie hier niet op één lijn zit. Hij besluit dat het goede aan een democratie is dat het voorstel eigenlijk niet beoordeeld zal worden door de andere parlementsleden, maar wel door de kiezer.

2.3. Stemming

Ter stemming gelegd worden het amendement, artikel 1 en 2 en het voorstel van decreet in zijn geheel verworpen met 8 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Steven COENEGRACHTS,
verslaggever